

תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 28 (IAS 28)

בנושא חלופת השווי ההוגן (Fair value option) להשקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות

לקוחות וידידים נכבדים,

לעדכוןכם, ביום 26 ביוני 2026 פרסם המוסד הבינלאומי לתיקינה בחשבונאות (International Accounting Standards Board (IASB)) תיקונים ממוקדים לתקן IAS 28 השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות (להלן: "התיקונים"), המבירים אילו ישויות רשאיות ליישם את חלופת השווי ההוגן (Fair value Option) כפטור מיישום שיטת השווי המאזני להשקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות.

התיקונים ייכנסו לתוקף במועד שבו ישות מיישמת לראשונה את תקן דיווח כספי בינלאומי 18 הצגה וגילוי בדוחות כספיים (IFRS 18) (בהנחה שלא נעשה יישום מוקדם - לגבי תקופות דיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2027 או לאחריו).

רקע

סעיף 18 לתקן IAS 28 קובע, בין היתר, כי כאשר השקעה בחברה כלולה או בעסקה משותפת, מוחזקת על ידי, או מוחזקת בעקיפין על ידי, ישות שהיא קרן הון סיכון, או קרן נאמנות, נאמנות המורכבת מיחידות ו"ישויות דומות", הישות רשאית לבחור למדוד את אותה השקעה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 (IFRS 9).

בעניין זה, עלתה השאלה למה הכוונה ב-"ישויות דומות" הרשאיות ליישם את הפטור, ועד כמה יש לקרוא זאת במובן רחב או צר. כמו כן, לסוגיית האפשרות ליישם את חלופת השווי ההוגן יש השלכות ישירות על אופן סיווג ההכנסות וההוצאות בדוח רווח או הפסד לאחר יישום IFRS 18, שכן התקן קובע כי הכנסות והוצאות מחברות כלולות ועסקאות משותפות המטופלות בשיטת השווי המאזני יסווגו **בהכרח** בקטגוריית השקעה.

עיקרי התיקונים

התיקונים מבירים את תחולת הפטור מיישום שיטת השווי המאזני, כך שיכלול ישויות שיש להן פעילות עסקית עיקרית של **השקעה בסוגים מסוימים של נכסים** לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 18 הצגה וגילוי בדוחות כספיים (IFRS 18).

הפטור מיישום שיטת השווי המאזני ב-IAS 28 מאפשר ל"ישויות כשירות" לבחור למדוד השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, חלף שיטת השווי המאזני. הבחירה נעשית בנפרד עבור כל חברה כלולה או עסקה משותפת במועד ההכרה לראשונה בה.

התיקונים נותנים מענה לחששות בנוגע לשונות בפרקטיקה בעת הקביעה מי הן "הישויות הכשירות" ליישום חלופת השווי ההוגן. השונות הזו הפכה למשמעותית יותר, מאחר שמדידה בשווי הוגן או לפי שיטת השווי המאזני משפיעה על סיווג הכנסות והוצאות בדוח רווח או הפסד לפי IFRS 18 – בקטגוריה התפעולית או בקטגוריית ההשקעה. כאמור, השקעה שמטופלת לפי שיטת השווי המאזני בהכרח תסווג בקטגוריית ההשקעה ללא קשר לזהות הישות שמחזיקה בה.

בעקבות התיקונים, IAS 28 קובע כעת במפורש כי "ישות דומה כוללת ישות שיש לה פעילות עסקית עיקרית של השקעה בסוגים מסוימים של נכסים" (לפי סעיף 49(א) ל-IFRS 18).

חשוב להדגיש כי התיקון מצמצם בתחולתו ואינו פותח את חלופת השווי ההוגן לכל הישויות.

סיווג רווחים והפסדים משינוי בשווי ההוגן של השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות בדוח רווח או הפסד

לאחר הקביעה אם השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות כשירות למדידה בחלופת השווי ההוגן ב-IAS 28, על הישות להעריך בנפרד אם יש לסווג את הרווחים וההפסדים משינוי בשווי ההוגן בקטגוריה התפעולית או בקטגוריית ההשקעה בדוח רווח או הפסד לפי IFRS 18. הערכה זו נדרשת ללא קשר לאופי הישות המיישמת את הפטור.

המשמעות היא שאם הישות משקיעה בנכסים אחרים (ולא בחברות כלולות או עסקאות משותפות) כפעילות עסקית עיקרית מוגדרת, ובוחרת למדוד את השקעותיה בחברות הכלולות/עסקאות משותפות בשווי הוגן, הרווחים וההפסדים משינויים בשווי הוגן של אותן חברות יסווגו בקטגוריית השקעה.

נבהיר כי האפשרות למדוד חברות כלולות ועסקאות משותפות בשווי הוגן זמינה לישויות שיש להן פעילות עסקית עיקרית של השקעה בסוגים מסוימים של נכסים כפעילות עסקית עיקרית מוגדרת בהתאם ל-IFRS 18. אפשרות זו אינה מוגבלת לישויות המשקיעות בחברות כלולות או בעסקאות משותפות כפעילות עסקית עיקרית מוגדרת, אלא זמינה באופן רחב יותר (לדוגמא, ישות המשקיעה בנכסים פיננסיים כפעילות עסקית עיקרית, תוכל לבחור ליישם את הפטור ולמדוד השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות בחלופת השווי ההוגן).

עוד נציין כי ההערכה של פעילות עסקית עיקרית מוגדרת לפי IFRS 18 נעשית ברמת הישות המדווחת. לכן, לחברות בנות בתוך קבוצה עשויה להיות פעילות עסקית עיקרית מוגדרת של השקעה בנכסים, בעוד שלחברה האם עשויה שלא להיות פעילות כזו, או להפך. האפשרות לבחור בחלופת השווי ההוגן זמינה כאשר החברה שמחזיקה בחברה הכלולה או בעסקה המשותפת באופן ישיר היא בעלת פעילות עסקית עיקרית של השקעה בנכסים.

נמחיש בדוגמה - אם לחברה אם (שאינן לה פעילות עסקית עיקרית מוגדרת של השקעה בנכסים) יש חברה בת (שיש לה פעילות עסקית עיקרית מוגדרת של השקעה בנכסים), והחברה הבת מחזיקה בחברה כלולה, ניתן למדוד חברה כלולה זו בשווי הוגן גם בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם. עם זאת, מאחר שלחברה האם אין פעילות עסקית עיקרית מוגדרת של השקעה בנכסים, בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם הרווחים וההפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של חברה כלולה זו יסווגו בקטגוריית ההשקעה. לעומת זאת, בחברה הבת הם יסווגו בקטגוריה התפעולית.

לתשומת לבכם, לפי הוראות המעבר שנקבעו ב-IFRS 18, במועד היישום לראשונה של תקן זה, ישות אשר כשירה ליישם את חלופת השווי ההוגן לפי IAS 28 רשאית לשנות את בחירתה למדידת השקעה בחברה כלולה או בעסקה משותפת משיטת השווי המאזני לשווי הוגן דרך רווח או הפסד. שינוי כאמור ייושם למפרע.

לתיקונים כפי שפורסמו על ידי ה-IASB, [לחצו כאן](#).

כתמיד, אנו עומדים לרשותכם במתן הבהרות לשאלות שיועלו על ידיכם.

בברכה,
המחלקה המקצועית
PwC Israel